

פתיחה ללימוד סוגית פרישת כהן גדול – מקראות ומקורות תנאיים

א. מקראות

1. ויקרא פרק ט"ז, נתמקד בעיקר בפסוק הראשון הקושר ליום השמיני.
2. ויקרא פרקים ט"ז-י"י.
3. מומלץ לעיין בפרשיות המילואים – ויקרא ח', שמות כ"ט.
4. נקודות לעיון – מקבילות לשוניות ותוכניות בין הפרקים; משמעות הקישור בין מות בני אהרן וכל מסגרת היום השמיני והמילואים עם פרק ט"ז העוסק בכניסת אהרן אל הקודש.

ב. פרשני התורה

1. ויקרא ט"ז, א – רש"י, ראב"ע ורמב"ן.
2. ויקרא ט"ז, ב-ג, רמב"ן.

ג. ספרות התנאים

1. משנה יומא פרק א – תנו את דעת לתוכן, משמעות ותופעות ספרותיות.
2. תוספתא כיפורים א', א.
3. ספרא:
  - א) מכילתא דמילואים א', לו.
  - ב) ספרא שמיני, פרשה א, ג, ל
4. הפרשת כהן השורף את הפרה:
  - א) משנה פרה פרק ג' משנה א.
  - ב) תוספתא פרה פרק ג הלכה א.

ד. להרחבה - מאמרים

1. הרב מרדכי ברויאר, פרקי מועדות ח"ב, פרק כג, בעיקר עמ' 507-516
2. הרב יואל בן נון, "היום השמיני ויום הכיפורים", מגדים ח', עמ' 9-34
3. ישראל קנוהל ושלמה נאה, "מילואים וכיפורים" תרביץ ס"ב (תשנ"ג), עמ' 17-44
4. הרב אברהם וולפיש, "משחקי לשון במשנה", נטועים ב', עמ' 80-82.
5. הרב יעקב נגן, נשמת המשנה, עמ' 95-103

רש"י ויקרא פרשת אחרי מות פרק טז פסוק א

(א) וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו' - מה תלמוד לומר, היה רבי אלעזר בן עזריה מושלו משל לחולה שנכנס אצלו רופא. אמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב. בא אחר ואמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות כדרך שמת פלוני. זה זרזו יותר מן הראשון, לכך נאמר אחרי מות שני בני אהרן:

5

אבן עזרא ויקרא טז, א

(א) אחרי מות אחרי שהזהיר את ישראל שלא ימות, אמר השם למשה שיזהיר גם אהרן שלא ימות כאשר מתו בניו. וזאת הפרשה לאות כי בני אהרן הכניסו הקטרת לפנים מהפרכת.

רמב"ן ויקרא טז, א

(א) טעם אחרי מות שני בני אהרן - כי מיד כאשר מתו בניו הזהיר את אהרן מן היין ומן השכר שלא ימות (לעיל י ח ט), ואמר עוד למשה שיזהיר אותו שלא ימות בקרבתו לפני ה'. והקרוב, שהיו שתי המצות האלה ביום המחרת למיתתם, כי בו ביום אונן היה, ואין רוח הקודש שורה מתוך עצבות (שבת ל ב). ואזהרת היין, הדבור לאהרן היה, ובאותו היום היתה גם זאת המצוה למשה, אבל הקדים הכתוב האזהרות שהזהיר את ישראל שלא ימותו בטומאתם בטמאם את משכני אשר בתוכם, ואחרי כן כתב אזהרת היחיד:

10

15

ועל דעתי, כל התורה כסדר, שכל המקומות אשר בהם יאחר המוקדם יפרש בו כגון וידבר ה' אל משה בהר סיני (להלן כה א) בספר הזה, וכגון ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן (במדבר ז א) בספר השני, וכיוצא בהן, ולכך אמר בכאן "אחרי מות", להודיע כי היה זה אחרי מותם מיד. ועל דברי רבותינו (תו"כ פרשה א ג) שאמרו, שלא תמות כדרך שמת פלוני, זה זרזו יותר מן הראשון, יהיה טעם הכתוב שאמר השם למשה בלשון הזה, אחרי שמתו שני בני אהרן בקרבתם לפני ה' אמור אליו שלא יבא בכל עת אל הקדש ולא ימות:

20

ספרא צו - מכילתא דמילואים פרשה א

(לז) "כאשר עשה ביום הזה צוה ה'"

מיכן אמרו שבעת ימים קודם יום הכפורים מפרישין כהן גדול מביתו ללשכת פרהדרין, וכשם שמפרישים כהן גדול מביתו כך מפרישים כהן השורף את הפרה מביתו, ולמה מפרישים שבעה שמא תמצא את אשתו ספק נידה וידחה כל שבעת הימים "צוה ה' לעשות לכפר עליכם" אמר להם כפרה זו תכפר עליכם עד שיחיו המתים.

25

יומא פרק ראשון – דף מספר 1

בס"ד, ר"ח אלול תשע"ט

ספרא שמיני פרשה א

30 (ג) "ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת" - מלמד שאמר לו משה לאהרן אהרן אחי אף על פי שנתרצה המקום לכפר על עונותיך צריך אתה ליתן לתוך פיו של שטן שלח דורון לפניך עד שלא תיכנס למקדש שמא ישנאך בביאתך למקדש, ושמא תאמר אין צריך כפרה אלא אני, והלא אף ישראל צריכים כפרה שנאמר "ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת", וכי מה ראו ישראל להביא יותר מאהרן, אלא אמר להם אתם יש בידכם בתחילה ויש בידכם בסוף, יש בידכם בתחילה וישחטו שעיר עזים, ויש בידכם בסוף עשו להם עגל מסכה, יבא שעיר עזים ויכפר על מעשה עזים, יבא עגל ויכפר על מעשה עגל. 35
(ל) "ויבא משה ואהרן אל אהל מועד", למה נכנס משה ואהרן ביחד ללמד אהרן על מעשה הקטורת...

משנה מסכת פרה פרק ג משנה א

[א] שבעת ימים קודם לשרפת הפרה מפרישין כהן השורף את הפרה מביתו ללשכה שעל פני הבירה צפונה מזרחה ובית אבן היתה נקראת ומזין עליו כל ז' הימים מכל חטאות שהיו שם ר' יוסי אומר לא היו מזין עליו אלא בשלישי ובשביעי בלבד 40
ר' חנינא סגן הכהנים אומר על הכהן השורף את הפרה מזין כל שבעת הימים ועל של יום הכיפורים לא היו מזין עליו אלא בשלישי ובשביעי בלבד:

תוספתא מסכת פרה (צוקרמאנדל) פרק ג הלכה א

מה בין כהן השורף את הפרה לכהן של יום הכפורים?
כהן של יום הכפורים הפרשתו בקדושה ואחיו הכהנים נוגעין בו 45
כהן השורף את הפרה הפרשתו בטהרה ואין אחיו הכהנים נוגעין בו חוץ מן המסייעין אותו מפני שהוא מזה: